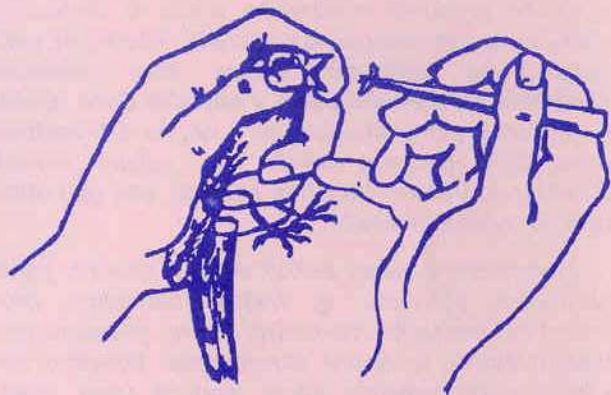

Dravým ptákům předkládáme libové odřezky hovězího, drůbežího, králičího masa, myši a podobně, **v žádném případě však ne maso vepřové.** U dravců a sov dbáme na to, aby potravu dostali i s chlupy nebo peřím, eventuelně masitou potravu obalujeme nestravitelným obalem, např. peřím, nastříhaným motouzem nebo ústřížky textilií.

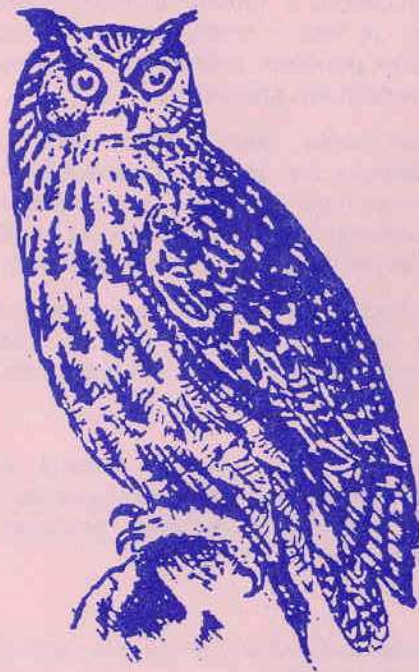
Řada ptáků v zajetí či následkem zranění potravu odmítá přijímat. Takovéto ptáky musíme potom krmit sami. Nehty opatrně otevřeme zobák, potravu vložíme za jazyk do jícnu. Potravu podáváme na dřívku nebo pinzetou, popřípadě lžičkou a po každém soustu vyčkáme až pták potravu spolkne a po chvíli v krmení pokračujeme. Hmyzožravé ptáky krmíme každé dvě hodiny, zmojedům naplníme volátko třikrát za den a dravce krmíme dvakrát denně. Neopeřené ptáky, holátka krmíme každou hodinu a aby nenastydla, přikrýváme je vlněným hadříkem nebo vatou.

Uchopení dospělého ptáka při krmení

U velmi vyčerpaných dravců se osvědčila směs složená z Coca-Coly, žloutku a škrábaných jater v poměru 1 : 1 : 1. Coca-Colu je však třeba zahřát, aby vprchaly bublinky a vlažný nápoj podáváme pomocí kapátka nebo injekční stříkačky s hadičkou přímo do volete. **Tyto odborné úkony ovšem provádíme až v krajním případě.**

V případě transportu použijeme pevnou a dostatečně velkou lepenkovou krabici s malými otvory pro výměnu vzduchu a její dno vycpeme několika vrstvami novin. Krmení na cestu nepřidáváme a do jedné krabice umístíme vždy jen jednoho ptáka.

Pokud naleznete mrtvého okroužkovaného ptáka zašlete, prosím, jeho kroužek s udáním místa a data nálezu na adresu Národního muzea v Praze nebo naší organizace.

Vydal:
Moravský ornitologický spolek,
P. O. Box 65, 750 65 Přerov 2

ve spolupráci s
Ministerstvem životního prostředí ČR

Autoři kreseb: Jiří Polčák a Václav Pišek

Každý může pomoci

**Moravský
ornitologický spolek**

Mnozí z nás se mohli v přírodě setkat s opuštěným mládětem či zesláblým nebo zraněným ptákem. Jak můžeme takto postiženému jedinci pomoci?

Především, aniž bychom s ptákem jakkoli manipulovali, snažíme se odpozorovat, zda jde o nedospělé mládě, nemocného nebo zraněného ptáka.

Krmení mláděte

Mlád'ata se zpravidla snaží splynout s okolím, nejsou schopna letu, zejména u dravců a sov jsou patrné zbytky prachového peří a často se u nich můžeme rovněž setkat s obranným chováním, tj. klapáním zobáku a syčením, případně si mládě lehne na záda a brání se drápy a zobákem.

Nemocný pták využívá úkrytů, zpravidla má načepýřené peří, přivřené oko, může špatně létat.

Zraněný pták má na první pohled potíže s chůzí nebo létáním, případně krvácí.

Pokud nalezneme sotva létající mládě, obvykle postačí přemístit jej z frekventovaného místa (chodníku, silnice) a posadit na vyšší tlustou větev,

aby bylo chráněné před kočkou nebo psem. Rodiče tak mládě snadněji naleznou a sami se o ně již postarají.

Složitější situace nastává, pokud se jedná o nějak handicapovaného jedince. V případě, že jde o většího ptáka (labuť, čáp, orel, apod.), kteří jsou obranyschopní a mohou člověku způsobit i vážné zranění, je lépe o místě nálezů informovat referát životního prostředí městského či okresního úřadu nebo veterinární pracoviště.

Menší ptáky, kteří potřebují naši pomoc a nejsou schopni nás poranit, nejsnadněji a nejšetrněji chytíme pomocí kusu látky, kterou přes něj hodíme. Při manipulaci s ptákem dbáme na to, abychom mu nevhodným uchopením nezpůsobili další poranění.

Nejčastěji se u ptáků vyskytují zlomeniny nohou a křídel či otevřená poranění. Zásady první pomoci jsou podobné jako v humanitním lékařství.

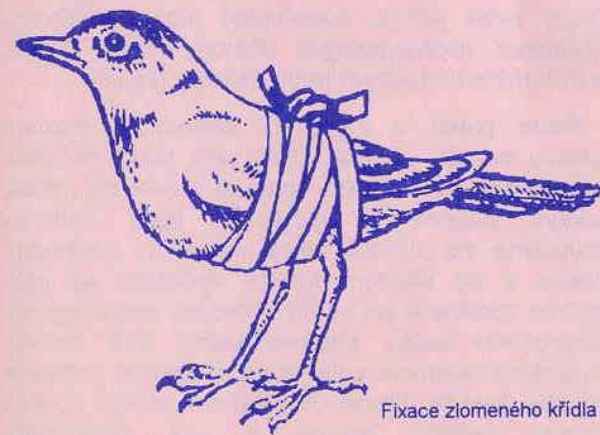
Otevřené rány nejprve opatrně očistíme od mechanických nečistot, desinfikujeme (Septonex, Ajatin, Jodonal), zasypeme práškem na rány a překryjeme gázou.

Zlomenou nohu znehybníme pomocí dlah (jimiž mohou být např. dvě tužky), pevněji stáhneme obvazem, dááváme však pozor, aby nebyl přílišným stažením narušen krevní oběh. Takto ošetřeno ho ptáka se již dále zbytečně nedotýkáme a neznepokojujeme ho, umístíme ho tak, aby nebyl rušen, nejlépe v dobře větrané místnosti s minimálním osvětlením.

Fixace zlomené nohy

Zlomené křídlo fixujeme k tělu obvazem. Pro omezení pohybu převážeme rovněž zdravé křídlo.

Fixace zlomeného křídla

Nález ptáka **neprodleně oznámíme** referátu životního prostředí městského úřadu či okresního úřadu nebo veterinárnímu pracovišti, kde by již měli zajistit vše potřebné. Pokud nám okolnosti neumožní nalezeného ptáka v nejbližší době předat do odborné péče, musíme se o něj na přechodnou dobu dále postarat sami, tzn. zajistit rovněž přiměřenou výživu. Snažíme se však, aby tato doba byla co možná nejkratší.

Hmyzožravé ptáky pokud možno krmíme jejich přirozenou potravou, tj. živými mouchami, drobnými housenkami, moučnými červy, případně tzv. ptačím žírem, tj. směsí rozemletého libového hovězího nebo telecího masa (nejlépe však jater), neslaného tvarohu, natvrdo uvařeného žloutku a nastrouhané mrkve nebo jablka.

Větší ptáky jako kosy a špačky krmíme tvarohem, houskou rozmočenou v mléce, vločkami a rozdrobenými, neslanými a nesladkými keksy. Je dobré do směsi přidat také jemně nakrájenou zeleninu. Dospělé znojedy, pokud sami přijímají potravu, krmíme podobně jako ptáky v zimě, tedy semeny obilovin, slunečnicí, prosem atd. a doplňujeme mrkví a vařenými vejci.